Жили собі колись два приятелі: Соловейко і Сірий горобчик. І так любилися, що не могли перебути один без одного й днини. Хоч і мешкали далеченько один від одного. Соловейко мандрував дніпровими схилами, а Сірий жив у гороб'ячій зграї під самою стелею великої клуні. Горобці дуже трималися свого вигідного пристановища. Взимку їм було тепло, а завжди — ситно.

Не знати чому, але Сірий, котрий вилупився там же, у клуні, мав іншу вдачу. Бажалося йому простору, кортіло волі.

І отак, крадькома вилітаючи на Дніпрові схили, стрів він там Соловейка, заслухався його пісень та й занадився гостювати до співака щодня.

Там, на Дніпрових схилах, Сірий забував своїх родичів, злодійкувате видзьобування зерен. І тільки там він почувався пташкою.

— Хай політає,— казали мудрі старші горобці.

— Воно ще не знає, що таке мороз, що таке голод. Взнає — отямиться.

Сірий не раз нарікав на своїх родичів Соловейкові.

— Якби тільки ти знав, дорогий друже, як важко мені живеться! Цілий день оці докори, бійки за крихти, хоч усім того вистачає. Так тяжко!

Соловейко мовчки слухав, він не уявляв собі життя у нехай навіть великій клуні.

— Тікати, тікати! — жалібно повторював, чистячи об гілочку носик, Сірий.— А куди? І як? Хіба можу полишити батьків, сестер? Клопочусь не тільки про себе.

Одного разу Сірий вислухав особливо натхненний

спів Соловейка. І цікава думка прийшла йому в го-

лову: і

"Він робить з мене зовсім іншого горобця! Ніби все, що було в мені красивого, дужого, виходить з самих глибин, і я стаю кращим, добрішим! Як це прекрасно! Тільки, мабуть, це кепсько, що лише я знаю і слухаю Соловейкові співи. Може, й на моїх родичів він справить таке ж чарівне враження? Може, й вони стануть іншими?"

— Послухай, друже,—звернувся він до Соловейка.— Чи не погодився б ти заспівати моєму племені?.. Я так хочу, щоб стали вони іншими. Вони так мало бачили красивого. Я вірю, вони полюблять тебе.

Соловейкові не дуже хотілося летіти до клуні. Та не міг відмовити щирому проханню друга. Вихором влетів Сірий до гороб'ячої оселі.

— Слухайте! Слухайте всі! — зацвірінькав він.— Сьогодні увечері вам співатиме мій друг Соловейко!

Умовкли ошелешені горобці.

— А де він живе? — нарешті хрипло цвірінькнув дід Сірого.

— Ти вважаєш, нам необхідно його послухати?— занепокоївся батько — А як до цього поставиться хазяїн клуні? Може, він не витерпить галасу. І вижене нас усіх.

— Кожен залюбки слухатиме Соловейка! Ви ж не знаєте, як він співає! — запалювався Сірий ентузіазмом.

Коли ввечері Соловейко влетів у клуню, горобці насторожено сиділи під стріхою по всіх усюдах.

Співав Соловейко про зелені схили, про сині води, про нічні квіти, про біле марево цвіту. Горобці слухали й мовчали. Вони відчували хвилювання, серця їх почали битися частіше, вони навіть не знали, що з ними діється..

І коли Соловейко скінчив пісню і відлетів, вони нічого не сказали Сірому і якісь мовчазні, збентежені, вклалися спати.

Уранці, пригадавши вечірній неспокій, вони зійшлися на тому, що життя в них хороше і зовсім не треба їм, розумним горобцям, ускладнювати його ще й якимись солов'їними співами.

Та далі сталося непередбачене. Хазяїн клуні чув солов'їний спів, розповів про те своїй жінці. Вони довго вдивлялися в принишклих горобців під стелею, і нарешті жінка сказала:

— Серед цих дармоїдів завівся Соловейко? Хто б міг подумати? З сьогоднішнього дня почепити їм годівницю з просом.

Горобці живим клубком впали на просо і вмить усе склювали. І тільки потім комусь спало на думку, що не буде їм надалі такої смачної їжі, якщо хазяїн зрозуміє свою помилку.

— Гей, Сіренький,— покликали вони його,— чп не міг би ти запросити ще раз свого милого товариша? Нам так сподобався його чарівний спів. Ти ж знаєш, яке в нас важке життя! А він так розважив нас.

Радісний, гордий, війнув Сірий на дніпровські кручі до Соловейка.

— Ми перемогли! — зацвірінькав він ще здалеку.— Вони здалися! Вони прокинулися! У цих капшуках з жиром забилося серце!

Соловейко не радів з такого визнання.

— А чому б їм не прилетіти сюди? Адже я мешкаю тут!

— Ах, Соловейку,— присоромив його Сірий,— як ти можеш цього вимагати від них? Ти повинен радіти, що силою, красою своїх пісень змусив змінити їхні погляди.

— Ти маєш рацію!—погодився Соловейко.— Ми не повинні загасити цю іскру. Навпаки, раз ми сильніші, повинні допомогти.

Соловейко залетів у клуню, але більше звідти не повернувся. Горобці спочатку благали його лишитися погостювати, потім почали годувати ласощами щодня, бідний Соловейко аж зажирів і за якийсь час уже сам не хотів відлітати з клуні. Сірий був щасливий, і в очах родичів набрав ваги.

І все б було чудово і для горобців, і для Сірого, і навіть хазяїна з жінкою.

Але від надмірного ласування просом виросло воло в Соловейка. Не той, не той спів лунав уже! Та й не дуже йому хотілося співати.

Хазяїн вже не міг почути голосу Соловейка, тому горобці напоказ водили співця під крильця, щоб усі бачили, що він є. Та одного разу навідалася до клуні хазяйка, прислухалася і сказала:

— Як жаль, що зник наш Соловейко!

— Він тут. Це ж ота пташка, яку водять горобці.

— Що ти,— обурилася жінка.— Пір'ячко у цього каліки дійсно подібне до Солов'їного. Але ж голос, Це не Соловейко, це якийсь гороб'ячий родич.

Коли зникли годівниці з просом, розсердилися горобці на Солов'я.

— їсть більше за всіх, а на пшоно заробити — зась!

Соловей сидів у темному кутку, ні з ким не розмовляючи, ні до кого не прагнучи. І тільки зрідка, коли прилітав з крихтами хліба до нього Сірий, очі в нього теплішали, але обважнілий друг зневажливо зупиняв його.

Ах, не нагадуй мені про твій голос. Якби-він був, ти б досі ще співав. А взагалі, всі ви однакові. Пісні, пісні, повітря, а насправді ти хотів жити у нас, у клуні. Ну, зізнайся,— чіплявся він до нещасного Солов'я,— хотів, правда? Я завжди це відчував. Але ж як ти боїшся зізнатися? Ти лишишся тут,— заспокоював він Соловейка, коли бачив, як сльози скочувалися тому на дзьоб, а звідти падали на підлогу клуні.

Хазяїн з жінкою колись шанували Соловейкові пісні, але жоден з них так ніколи і не здогадався, що тепер ходить по Соловейкових сльозах.